

🍏 Apple User News

Nr 2 -1998

Sommarspecial Ett semestertips för en regnig dag..

"Datorernas värld" Hogias PC-museum i Stenungsund är väl värt ett besök. Detta kanske är sista sommaren museet återfinns på denna vackra plats vid Hakefjorden.

Här kan ni se personatorernas utveckling från den allra första Altair, 1975, till 1980-talets mitt.. för Apple-älskare visas också Apple I, Apple II, III + tidiga Maccar...

Medan barnen surfar på Internet C@fe kan föräldrarna fika i trädgården och titta på surfarna (och båtarna) på Hakefjorden...

Apple User News
c/o Berglund
Runslingan 41
423 47 TORSLANDA
SWEDEN

B-Föreningsbrev

BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING
Vid definitiv eftersändning
återsändes försändelsen med
den nya adressen på baksidan

Apple IIGS Software Spectacular Summer Sale

from 7/1/98 through 8/31/98!

All IIGS products are only \$15.00 each except GraphicWriter III & Spectrum which are only \$50 each plus the full version of SuperConvert 4.0 which is only \$20.

Add \$3.50 shipping/handling per order (not per item) in the U.S. (exact airmail shipping will be calculated for outside the U.S.)

Florida residents add 7% tax.

<http://www.sevenhills.com/applesoftware/>

Fax: 850-575-9445, anytime

Phone: 850-575-0566, 9am-5pm ET, Monday through Friday

Besök på ett datamuseum

Bara 20 år och redan på museum! Datorns historia är kort men intensiv. Världens första persondator, Altair, skapad 1975, kan man se på Datorernas Värld, pc-museet på Hogia i Stenungsund på västkusten. Museet, som i år fyller fem år, visar datorns snabba utveckling från Altair till 1980-talets mitt. Totalt mer än 300 persondatorer kan du se där bl a Apple I, II och III plus Liza och tidiga Maccar.

På museet kan du också spela dataspel eller surfa på Internet och avsluta dagen med en poängpromenad och testa vad du kommer ihåg av datorhistorien. Detta är sista sommaren som museet finns i Stenungsund. I höst ska samlingarna flyttas. Vart

vet man ännu inte men man hoppas på Chalmers i Göteborg.

Ursprunget till museet är datorparken i dataprogramföretaget Hogia. Bert-Inge Hogsved, mannen bakom Hogia och datormuseet, gjorde det första programmet, ett redovisningsprogram till hustrun Åses bokföringsbyrå. Datorn var en Imsai 8080, en av de allra första. Den hade två diskettstationer och en enkel skrivare och kostade 60 000 kronor 1978, en årslön på den tiden.

De som skulle sälja datorer kom till Hogia och berättade att de behövde program. Hogia behövde då ett exemplar av deras dator för att kunna anpassa programmet och göra leveranser och service. De första datorerna var nämligen inte kompatibla med varandra. Så byggdes företagets leveransavdelning upp med

hundratals olika datorer. På museet finns en förteckning på över 300 olika diskettformat å alla för operativsystemet CP/M.

PC-museet "Datorernas Värld" startades 1993. Det var först tänkt att bli en tillfällig utställning.

-Men intresset var så stort att vi fortsatte in på hösten och i år är det sjätte sommaren, berättar min guide Åse Hogsved. 1995 byggde vi ut med Internet C@fe. Då var vi faktisk ett av de 15-20 första i världen.

Museet, som ligger mycket vackert i ett sommargult gammalt trähus vid Hakefjorden på väg in mot Stenungsund har fyra avdelningar. Efter sommaren ska emellertid museet flyttas. Det växande programvaruföretaget behöver lokalerna för sin verksamhet. Museet är nämligen

Apple User Group

Apple User Group
c/o Ericson
Lundbygatan 7b
418 76 Göteborg

Tel: 031-23 35 36 (Magnus Ericson)
email: magnuse@comwell.se

Postgiro: 41 48 85-4

Övriga i Styrelsen :
Roland Enflo (Apple ///) 063-103791
Martin Landhage 08-58018348
Bullen Berglund 031-561163

Modembaser

Apple II-modembaser i Sverige:

AUG-Sweden 031-224529
Valhalla 08-6633057
dessa stödjer hastigheter upp till
14.400 bps- V32bis.

Apple User News

Apple User News är Apple User Group:s medlemstidning.

Redaktörer för detta nummer:

Bullen Berglund
Magnus Ericson

Vi vill mer än gärna ha in material till tidningen om erfarenheter av era Apple 2,3: or eller vad ni nu vill skriva om

Klubbträffar

Vi håller fortfarande på med klubbträffarna inom klubben. beslut för 1997 är 2 möten i Stockholm och 2 möten i Göteborg.

Datum för Klubbträffar 1997:

Årsmöte (STHLM) 8/3

Klubbmöte (GBG)
Klubbmöte (STHLM)
Klubbmöte (GBG)

särskilda kallelser kommer att skickas till er som bor i "närhet" till mötesorten. Är någon annan intresserad av att komma så hör av e till Magnus.

ganska utrymmeskrävande och trots 15000- 20000 besökande årligen är det ingen lysande affär.

- Vi har pratat med Chalmers och de är intresserade. Rektorsbyte och andra viktigare frågor har gjort att avgörandet dröjer, säger Åse Hogsved. Om inte det går i lås så kommer vi att krympa ned utställningen till ett eller två rum . Det är ingen risk att allt bara försvinner.

Namnet PC-museet beror inte på någon favorisering av IBM-kompatibler utan på att Vägverket inte ville godkänna namnet "persondatormuseet" på vägskylden.
- Det var alldeles för långt, säger Åse Hogsved.

FYRA PIONJÄRER

I museets första avdelning möter man fyra svenskar som mer än andra bidrog till skapandet av mikrodatorens Sverige i slutet på 1970-talet: Jan Nilsson som startade Europas första datorbutik Hobby Data i Malmö; Karl Johan Börjesson, som tog initiativ till ABC 80 som blev något av en folkrörelse i slutet av 1970-talet. Lars Karlsson stod bakom utvecklingen av ABC-datorerna och deras efterföljare; Mats Gabrielsson som insåg att mikrodatorens inte bara var hobbymaskiner utade hemma i företagsvärlden och sålde Pet- och Datatronic-datorer.

I avdelning 2 kan man se hur kontoret såg ut före datorns ankomst och man kan också studera en dator i delar å och hur delarna: lagringsmedia som disketter och hårddiskar utvecklades, se hur "hastigheten" på chipet ökat från 1 mhz till över 300 idag. Man kan också se hur ett chip byggts upp och i enorm förstoring. Via speldata som Vic 20 och 64, Atari m fl kommer man till Hogias första dator Imsai 8080:

300 PERSONDATORER

Så är man då inne i den stora salen där datorutvecklingen mellan 1979 och 1983 visas . På bord längs alla väggar och mitt i rummet visas datorer i mängd: små och läckra som Apricot, stora kolosser som japanska Ibox, Super-Brain med

skärm,cpu och tangentbord ihopbyggt, den första bärbara Osborne-1 som vägde ca 10 kg, IBM:s första bärbara som vägde mer än det dubbla och även andra IBM-maskiner. Även under borden, dolda av dukar, är det fullt med datorer och tillbehör...Och på vinden i ett gavelrum finns ytterligare minst ett 50-tal apparater

Lilla Sverige höll sig också väl framme i datorbranschen: här finns ABC80/800, Facit, Metric, Ericsson, Luxor och t o m Saab + skoldatorn Compis

Datorvärldens andra storhet: Apple är också väl representerad i utställningen från Apple 1, Apple II och III via Liza, som var den första datorn med grafisk gränssnitt till de första Macintosh-datorerna.

Utrymmet tillåter inte att vi i detalj beskriver alla apparaterna - skillnaderna är inte heller så stora bland många. Men här finns också stora skillnader på en del från åtta tumms till 3,5 tums disketter, andra har inbyggda skrivare och skärmar... Vi väljer i stället att kort beskriva ett antal med särskild intresse:

Altair 8800 kallas den första persondatorn. Det var i januari 1975 som tidningen Popular Electronics hade Altair på omslaget. Den fanns inte att köpa färdig men inne i tidningen kunde man beställa byggsatsen. Man fick också råd inför bygget.

Byggsatsen levererades av företagets MITS och kostade i billigaste utförande 397 dollar. Datorn var uppbyggd kring Intels 8080-processor och bestod av en datorlåda med frontpanel, ett CPU-kort med 256 bytes minne och kraftaggregat.

På fronten satt ett antal kontakter och lysdioder. Man matade in program och data med hjälp av kontakterna och kunde avläsa innehållet i minnet i binär form på lysdioderna.

Altair blev en stor framgång för MITS och cirka 2 000 datorer såldes. Ett 50-tal av dessa hamnade i Sverige.

Det fanns också ett Basic-språk till Altair, skapat av Bill Gates,

grundaren av Microsoft, som då studerade vid Harvard. På utställningen kan du se en kopia av hans första annons..

ABC 80 skapad av Luxor och Scandia Metric kom i slutet av 1978 och blev en stor succé. Under två år såldes nära 10 000 apparater. Den blev något av en folkrörelse under motto " en dator för utbildning, hem och hobby." Svenska folket gick på kurs för att lära sig programmera Basic. Men i början av 1983 lanserades IBM:s PC i Sverige och då tappade ABC 800 mark...

Efter långa utredningar beslöt man att skapa en särskild svensk skoldator Compis. Den byggde på Intels 80186 processor som inte fanns i någon annan dator och operativsystemet CP/M-86, som inte heller någon annan leverantör satsade på någon längre tid. Medan alla andra leverantörer i stället satsade på kompatibilitet med IBM så gick Compis-projektet sin egen väg. Stora belopp satsades i det misslyckade projektet.

Ericsson Step/one. I april 1983 presenterade Ericsson sin första persondator som döpts till Step/one. Det var egentligen en japansk modell av märket Panasonic som hade förändrats bl a ergonomiskt. En utmärkande del var ett solskydd. Apparaterna lanserades av Ericsson Informations System och såldes via deras egna säljare och inte via återförsäljare. Detta anses ha bidragit till att satsingen misslyckades.

IBM:s första pc lanserades i Sverige 1983. Då hade cirka 180 000 maskiner sålts i USA sedan augusti 1981. IBM:s pc gav upphov till en ny standard i databranschen och en mängd efterföljare. Redan innan den kommit till Sverige så hade de första kompatiblerna dykt upp.

IBM PC kostade med två diskettenheter på 360 kb och en enkel matrisskrivare cirka 431000 kr. Processorn var en Intel 8088 och operativsystemet var IBM-DOS, en IBM-version av

Microsofts MS-DOS.

OSBORNE 1 Den första bärbara datorn hette Osborne 1 och skapades av Adam Osborne. Den vägde ca tio kilo och skulle i dag inte kallas "bärbar" - möjligen släpbar...Datormässigt var den högst ordinär. Systemet var CP/M och den hade 64 kb primärminne. Bildskärmen var 5".

Trots detta såldes den i ett stort antal. Men tyvärr fick skaparen Osborne ekonomiska problem. Man aviserade en ny dator långt innan den var färdig och presumtiva köpare väntade på den i stället för att köpa Osborne 1. Resultatet blev att företaget gick omkull.

VIC 20 Commodores första hemdator och många svenska ungdomars första speldator hette Vic 20. Den kom 1981 och kostade i USA \$ 300. Datorn hade 3,5 K oexpanderat minne, 8 K ROM Basic och en 8 Kbyte kärna. Det fanns expansionsset att köpa till. Den hade också en speciell ingång som man kunde stoppa spelkassetter i. När efterfrågan var som störst byggades 9000 ex var dag...

VIC 64 kom till Sverige i början av 1983 och liksom föregångarna kopplades den oftast till en färg-TV. Den hade en 6510-processor och 64 kb RAM-minne. Programmen matades in via en bandspelare eller en diskettstation. Många svenska tonårsföräldrar har svurit över bandspelaren och problemet att hitta rätt program på bandet, som helst skulle vara inspelat på just den bandspelaren...

Sen kom Amigan med kraftfull grafik och ljud i samma klass och den inte riktigt lika populära Atari. Båda speldatorer som också kunde användas för att skapa grafik och musik...

APPLE II

Utställningen berättar en mängd fakta vi redan känner till: Apple II är en av världens mest sålda mikrodatorer. Den lanserades 1977 och apparater från slutet av 1970-talet är, som vi väl vet, fortfarande fullt användbara...Det var Stephen Wozniak och Steve Jobs som skapade Appledatorn och företaget Apple Computer inc.

Apple II var uppbyggd kring 6502-processorn och hade 48 k RAM-minne på moderkortet men det fanns också flera expansionsmöjligheter vad gällde minne och tillsatser...Datorn kunde enkelt och elegant integrera ljud, bild och text.

På museet kan du se Apple 1, II, III, och Liza plus några tidiga Maccar bl a den bärbara Mac Portable. Har du tur kanske man också visar några häftiga gamla reklamfilmer. Apple II är fortfarande en av de populäraste datormodellerna i amerikanska skolor.

På en hemsida på Internet för en högskola i USA, Clairemont High school, berättar datoransvarige läraren att man i skolans datasalar har 14 Apple II e och 8 Apple II GS. Med Hyperstudio kan eleverna producera multimedia-visningar. Man har också program för ordbehandling, språk (spanska) och många spel som eleverna får syssla med under lunchstängningen. Om framtiden säger läraren:

"Vem vet? Tillgången på mjukvara är begränsad men den senaste Hyperstudio har gett oss nya kreativa impulser. Våra 2,5 Mhz GS-apparater betraktas som "baby-Maccar" och våra föräldrarvärda II e används dagligen. Trots sin ålder så lever Apple II-orna !!!

Läraren tackar också alla som hjälpt skolan att bygga upp databbet och säger så här:

- Bill Gates må regera på planeten just nu men det är fortfarande några av oss som minns att det var Apple II-datorerna som startade "PC" - the personal computer revolution.. (adressen till skolan är: www.n2.net/clairemont/A2 och e-mail: clairmnt@n2.net).

Till sommaren, som kanske är den sista på Hakenäs gård har framtidsavdelningen utökats med ett par nyare Maccar och PC. Den nya avdelning visar hur datorerna blivit en allt större del av människors liv och vad det innebär. Här kan två användare med en liten kamera på datorn och via Internet se varandra. Här finns också en musikdator och en dator med talgenerator som med "plåtröst" uttalar allt man skriver på

skärmen. Virtual reality och satellitpositionering avslutar avdelningen. Det sistnämnda används bl a av SOS Alarm i Småland där snabbheten man uppnår i ambulansstrafiken redan räddat liv.

I museets Internet C@fe och spelrum kan man själv pröva olika dataspel eller surfa på Internet.

- Det har blivit en samlingsplats för många ungdomar. Där man inte bara surfar eller spelar utan också bara träffas och umgås, berättar åse Hogsved.

Att det är populärt förstår man då hon berättar att en av ungdomarna under våren firade 400-gångersjubileum med tårta.

Nu ska alltså utställningen packas ihop och förhoppningsvis sättas upp på annan plats. Åse Hogsved hoppas på positivt svar från Chalmers i Göteborg men om inte så lovar hon:

- Vi kommer aldrig att låta allt detta bara försvinna. Då får vi komprimera samlingen till ett eller två rum här i huset.

N-G Bullen Berglund

Några exempel: En Apple II e, under den japanska jätten Ibex med 8-tums-disketter bifod vid en liten Apricot. Underst Osborne-1, den första bärbara, eller släpbara, datorn..